

Andelko Domazet
KRATKE PROPOVIJEDI

2. NEDJELJA KROZ GODINU: *Znak punine* (Iv 2, 1-11)

Postoji određeno odbijanje da čovjek mora biti ono što jest. Uvijek moram isto. Uvijek nailazim na iste granice. Uvijek činim iste pogreške, doživljam iste neuspjehe. Moram odustati od nadarenosti koja mi je uskraćena, spoznati vlastite granice i poštovati ih. Biti čovjek, znači biti ograničen, biti konačan. Na raspolaganju nam stoji ograničeno vrijeme i snaga. Ne možemo sve raditi odjednom. Moramo moći izabirati, odlučiti se za ono čemu se želimo posvetiti, a što želimo propustiti. Vrlina je ako znamo sebi postaviti granice i biti umjereni. "Sve s mjerom" pravilo je koje ne vrijedi samo za jelo i piće. Znati se pomiriti s vlastitim granicama potvrda je osobne zrelosti i životne mudrosti.

No, to je tek jedna strana medalje: *iskustvo granica*. Postoji i druga strana: *čežnja za puninom*. Osjećamo da nas postavljene granice sputavaju, želimo ih nadići. Nešto se u nama buni, opire. Htjeli bismo imati više od života. Htjeli bismo više toga doživjeti, ostvariti u životu. Htjeli bismo osjetiti malo više životne radosti i vedrine. I malo više mira. Gladujemo i žeđamo za pravdom, za pomirenjem među ljudima. Ta težnja za puninom potvrda je veličine ljudskoga poziva.

S tim u svezi postoji još jedna napetost: ona između *svakidašnjice* i *slavlja* (svečanosti). Svakidašnjica doziva u svijest naše granice, a slavlje ukazuje na čežnju za životom u punini. Čovjek istinski može slaviti samo ako je uvjeren da njegova čežnja za puninom nije uzaludna, da postoji odgovor na tu čežnju. Zato svako slavlje budi i jača nadu da smijemo imati

udjela na život u punini i da naše granice nemaju posljednju riječ.

Svadba i vino znak su i predokus punine života i radosti. Zato Isus u evanđelju po Ivanu čini prvo znamenje upravo na jednoj svadbi. Isus se koristi slikom svadbe da bi objasnio zašto njegovi učenici ne poste (ne žive asketski) kao učenici Ivana Krstitelja: "Mogu li svatovi tugovati dok je s njima zaručnik?" (Mt 9,15.) Da je u današnjem evanđelju riječ o *znaku punine*, potvrđuje i obujam kamenih posuda: šest puta po sto litara i to izvrsnog vina. Pretvaranje vode u vino simbol je 'života u punini' (Iv 10,10).

442

"I povjerovali su u njega njegovi učenici", čitamo u evanđelju. *Znak* je probudio *vjeru*. Samo kod nekih. Većina Isusovih sunarodnjaka ne prihvaća svjetlo koje Bog daruje po Isusu. Osobito evanđelje po Ivanu opisuje tragičnu povijest sljepoće, povijest neprijateljskog odbijanja dara Božjega u Isusu. Mnogi su otišli od Isusa kada je počeo govoriti o sebi kao 'kruhu života'. Evanđelje ove nedjelje naviješta da su učenici u svom srcu prepoznali znak i povjerovali u njega, da ih je znak potaknuo na promjenu, da je u njihovim srcima započelo živjeti nešto novo, da je njihova čežnja za puninom u Isusu pronašla svoj konačni odgovor. Ostali svjedoci Isusova čudesnog pretvaranja vode u vino u Kani, čini se, nisu se time puno okoristili, osim što su dobili izvrsno vino do kraja svadbe.

S nama žive mnogi ljudi koji se osjećaju osamljeni. Oni više ne vjeruju da postoji ispunjenje čežnje za puninom života. Osjećaju se iznutra prazni. Ne ide im se na zajednička misna slavlja. Ne vjeruju da ih ta slavlja mogu ojačati, ohrabriti, probuditi u njima nadu. Oko sebe vide samo ograničene ljudske mogućnosti. Kako povjerovati u Božja obećanja? O životu u punini? O tome da će sve biti dobro? Odakle čovjeku odvažnost da prihvati samoga sebe, štoviše, da sebe vidi kao zadaću? Postoji li netko tko me bezuvjetno prihvaća takvog kakav jesam?

Kad se kršćani okupljaju na zajedničko euharistijsko slavlje, pozvani su slaviti Božji dar u Kristu u kojemu je započelo ispunjenje naše čežnje za puninom. Na našim slavljima nismo još dosegli puninu. Ali primamo predokus. U znaku prepoznajemo koliko je Bog ljubio i ljubi nas i svijet. U znaku već sada i ovdje dobivamo udio na životu u kojemu smrt više nam svoju moć. Iako još živimo unutar naših granica (prolaznost, bol, neznanje, osamljenost, slabosti i sl.), te su granice postale 'propusne'.

One su postale mjesto *ulaska Božje milosti* u ljudski život. Po Kristu su dokinute u korist punine života. I zato smo pozvani biti znak te nade u puninu života na koju su svi ljudi pozvani.

3. NEDLJELJA KROZ GODINU: *Misterij časa* (Lk 4, 14-21)

Poznati češki književnik Milan Kundera napisao je knjigu znakovita naslova *Život je negdje drugdje*. Ne ulazeći u književne teme, čini se da je već samim izborom naslova Kundera pogodio u srž naših problema. Često, naime, živimo u svojim projekcijama i fikcijama, u nekoj imaginarnoj budućnosti. To nešto buduće, to tamo, a nikako ovo ovdje i ovo sada, naš je bijeg i naša je nesposobnost da stvarno živimo sada i ovdje.

Vjera je opredijeljenost za sada i ovdje. Vjera nije prebacivanje u neki izmišljeni i idealizirani svijet. Pavao stoga s pravom tvrdi: 'Evo *sad* je vrijeme milosno, evo *sad* je vrijeme spasal!' Isus svojim nastupnim govorom u rodnom gradu govori upravo o tome: "*Danas* se ispunilo Pismo što vam još odzvanja u ušima". "*Danas* vam je rođen Spasitelj", glasi poruka anđela kod Isusova rođenja. Isus poziva Zakeja da siđe sa stabla: "*Zakeju, žurno siđi! Danas* mi je proboraviti u tvojoj kući." I ono što se tamo dogodilo sažima se u riječima: "*Danas* je došlo spasenje ovoj kući." (Lk 19, 5; 9).

Čovjek, nažalost, kao da ne može povjerovati da bi Bog mogao biti u svijetu. On je radije smješten 'negdje drugdje', dalje, odsutnije. Što smo dalje i što smo više u 'negdje drugdje', to nam je teže podnijeti razloge po kojima je Bog ovdje i sada. Udaljeni od sebe, od svijeta i postojanja u kojemu nam je već sve dano, zapravo smo udaljeni i od Boga. Bog i nema drugog vremena od ovoga sada. Danas nije jučer niti sutra. Jučer je prošlost, sutra je budućnost. Sadašnjost je samo danas. Ovo 'danas' u evanđelju je po Luki jako važno. Njime se obilježava vrijeme u kojemu nam Bog prilazi u Isusu da bi probudio našu vjeru i posvjedočio svoju blizinu.

U Isusovo vrijeme bili su mnogi koji su ovo 'danas' blizine Božje hitno trebali. O njima se govori u proročkim riječima. To su siromašni, oni koji nemaju najosnovnije za svoj život; to su i oni koji su nepravedno u zatvoru. U stara vremena raširene očne bolesti mnoge su učinile slijepima. Tu su i ljudi koje su drugi uništili, iskoristili. Mnogi od njih vapili su Bogu, uvjereni da živi Bog jest Bog koji vidi nevolju ljudskih bića. Isus, ispunjen i

ojačan Duhom Svetim nakon krštenja na rijeci Jordanu, govori o svome poslanju koristeći odlomak iz Knjige proroka Izaije: poslan je siromašnima, utamničenicima, slijepima i nevoljnima. Po njemu 'ovdje i sada' trebaju iskustveno doživjeti otkupljenje, oslobođenje, ozdravljenje, pravednost.

No, mnoga se *pitanja* nameću: Nije li tu ipak previše obećano? Zacijelo, iz Isusa je isijavala snaga kojom je ljude iscjeljivao i uspravljaio u njihovu izvornom dostojanstvu. Ali nije sve išlo tako glatko. Sljedeće nedjelje slijedi nastavak današnjega evanđeoskog odlomka u kojemu slušamo o otporu i nevjeri u rodnom zavičaju. Žele ga ukloniti, strmoglaviti u provaliju. Istini za volju, valja priznati da tu ne nastaje nikakav 'vrli novi svijet'! Dakle, što još preostaje? Da će Bog u budućnost ukloniti nevolju? Zašto onda Luka toliko spominje 'danas'? Zar nije znao kako je Isus okončao svoj život? Da je, naime, bio uhvaćen, mučen, ismijan, jer je drugima pomogao, a sebi nije mogao pomoći. Kako je Luka mogao suprotstaviti iskustvu siromaštva, zatočeništva, sljepoće, uništenja koje traje, iskustvo Božjeg 'danas', to jest iscjeliteljske, oslobađajuće i otkupiteljske blizine Božje? Postoji li slično iskustvo u životu kršćana?

Bijaše to vrijeme neposredno nakon završetka Drugoga svjetskog rata. Neka žena sa svojih troje djece nije imala nikakvu vijest o tome je li njezin muž živ. Jednog dana došao je kući živ i zdrav. Iako se teške poratne prilike nisu promijenile, i dalje je vladala neimaština, glad, hladnoća i bolesti, povratak njezina supruga bijaše za nju 'danas' koji ju je uvjerio: sada će sve biti dobro.

O nekim drugim iskustvima Božjeg 'danas' pripovijedaju oni koji su pratili bolesnike na njihovu hodočašću u Lurd. Iako se nije dogodilo nikakvo čudo, bolesnici su u ozračju svetišta, u molitvi i bogoslužju iskusili da ih Bog ne samo vidi, nego i nosi. Od tog 'danas' oni drugačije nose svoju bolest. Za njih postoji jedno 'sada' Božje pomoći i zahvalnosti za to.

Slična iskustva događala su se u zajednici prvih kršćana kojima sveti Luka piše svoje evanđelje. Prvi su kršćani realno sagledavali situaciju u kojoj su živjeli i dobro su znali da ne žive u nekom zdravom svijetu. Pa ipak, zahvaljujući vjeri u raspetoga i uskrslog Isusa nešto je stvarno iscjeljujuće zahvatilo njihove živote. Obećanje da je Bog ondje gdje ljudi njega trebaju, osobito siromašni i potlačeni i bolesni – to obećanje nije nešto što vrijedi samo za budućnost. U Isusu su povjerovali u danas prisutnu i

sasvim novu blizinu Božju. I to 'danas' bijaše predokus Božjeg svijeta u kojemu se ispunjuju riječi proroka Izaije.

Danas smo zajedno okupljeni na nedjeljno euharistijsko slavlje. Nedjelja je zbog toga ovdje kako bismo to 'danas' blizine Božje u Isusu osjetili, osvijestili, uprisutnili. Danas Bog daruje sebe u znaku Isusove ljubavi. Danas već djeluje snagom Duha u našoj zajednici da bude kvasac novoga i pomirenog svijeta. Ovaj 'danas' čini od nedjelje slavlje.

4. NEDJELJA KROZ GODINU: *Vjera i nevjera* (Lk 4, 21-30)

445

Današnju prizor u Nazaretu nalazi se na početku evanđelja po Luki. To je 'uvertira' za niz važnih tema. Isusov nastup stoji pred alternativom: vjera ili nevjera. Luka piše za kršćane koji dolaze iz poganstva i koji su povjerovali u Isusa. Za razliku od njih, današnji odlomak izvješćuje o odbijanju onih koji bi Isusu trebali biti posebno bliski, ljudi iz rodnog zavičaja. Možemo se ovdje sjetiti riječi starca Šimuna: "Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavanja..." (Lk 2, 34).

Je li zauvijek prošlo vrijeme kada su se ljudi svađali zbog vjerskih uvjerenja. Barem se tako čini. U zapadnoj Europi vjera drugih i drugačijih se tolerira. U što pojedinac vjeruje, to je njegova privatna stvar i mene se ne tiče. Doduše, u vijestima se pojavi katkada i takva vijest koja govori o nasilju i sukobima zbog religijske pripadnosti i uvjerenja. I tada slušamo komentare o pojavi religijskog fanatizma i opasnosti religijskog fundamentalizma. Ipak, redovito prepirke i sučeljavanja u kulturi i društvu na Zapadu zbivaju se oko nekih drugih tema, a ne toliko zbog teme vjere. Znači li to da danas ne postoje kršćani koji izlažu svoj život opasnosti zbog toga što nasljeđuju Isusa?

O tome rijetko slušamo u mass-medijima. Ali takvi ljudi postoje. Ljudi koji su nošeni Kristovim Duhom i koji se neustrašivo zauzimaju za siromašne, potlačene, obespravljene, orobljene. Takvi su redovito proganjani, a neki od njih su i ubijeni. Često se iza nasilnih čina kriju drugačija religiozna vjerovanja. I danas ima onih koji su uvjereni da ne postoji Bog kojega je Isus naviještao i da onaj koji djeluje u ime takvog Bog smeta i treba ga ukloniti. Ima zemalja u kojima se nekažnjeno

može ubiti takve ljude. I stanovnici grada Nazareta pokušali su 'isključiti Isusa' i njegove zahtjeve.

Isusov Govor na gori za mnoge nije politički upotrebljiv. On je utopija, a ne ostvariv zahtjev. Isusova vizija novog Božjeg svijeta ne može se pretočiti u političko djelovanje. Ono najviše što je moguće, jest da pojedinac to nosi u sebi kao osobno nadahnuće. Pod uvjetom da se radi o kršćaninu u politici. Ima i onih koji su u svemu tome mnogo radikalniji. U laičkoj kulturi i društvu ne bi trebalo biti mjesta za Isusovu poruku. Ona se treba živjeti isključivo u crkvenim prostorima privatnosti, gdje više nikome neće smetati.

446

Slična sudbina zadesila je i mnoge druge Isusove upute važne za život i praksu. Prolazimo pokraj drugih ravnodušni. Ne vidimo ili brzo zaboravljamo tuđu patnju. Sudimo brzopleto bližnje. Teško nam je oprostiti. Ne ispravljamo nepravdu. Važnije su nam naše rodbinske i krvne veze (plemensko mi), nego braća i sestre u Kristu (duhovno mi), to jest svi oni koji su zajedno s nama povjerovali u Krista. Jednom riječju, ne uzimamo ozbiljno Isusovog Boga. Sveta su učenja utopijski tekstovi koje ne treba shvaćati doslovno.

Nevjera Isusovih sunarodnjaka tiče se itekako nas današnjih kršćana. Nisu samo židovi bili nevjerni! *Nevjera je i u Crkvi!* Koliko je samo bilo nevjere tijekom stoljeća unutar Crkve. Najčešće je to bila vjera usana, ali ne i vjera srca. Vjera koja je selektivno pripuštala Isusa u vlastiti život. Mnogo od onoga što je Isus činio i propovijedao o Bogu, na suptilan način se isključilo (eliminiralo). Kršćani su činili mnoga bezakonja i opravdavali ih tobože 'božanskim razlozima'. Krštenici su se uvijek iznova 'hvatali mača' ostavljajući po strani Boga koji želi ljude između sebe pomiriti.

Nevjera koju je Isus susreo na početku svoga javnog djelovanja, nije ga još trebala ubiti. "No on prođe između njih i ode." Njegov put tek započinje. I danas dolazi ljudima u Crkvi, usprkos njihovoj nevjeri. Naviješta Boga siromašnih, potlačenih i slijepih i ondje gdje ga se u vjeri prima, on oslobađa i iscjeljuje. Tajna nevjere, odbijanja Isusa, ne znači da ne vidimo kako postoji prostor vjere, u kojemu Uskrsli živi i djeluje. Kada nas Krist poziva za euharistijski stol, pozvani smo oblikovati takav prostor. Da bude snaga protiv naše malovjernosti, naše nevjere. Šimun govori o Isus kao znaku protivljenja. Ako nam Duh otvori oči srca i mi u kruhu i vinu otkrijemo praštajuću ljubav Božju,

tada se nećemo protiviti tom znaku. Primit ćemo ga i pokloniti mu se u vjeri.

5. NEDJELJA KROZ GODINU: *Poslanje ili samousavršavanje?* (Lk 5, 1-11)

Čuli smo dvije neobične pripovijesti o pozivu. Rijetki među nama mogu posvjedočiti da su u svom životu imali takvu jasnoću glede onoga što Bog hoće s njima. Zbog toga postoji opasnost da se poziv shvati ili u vrlo općenitom smislu ili kao neka posebna milost rezervirana samo za izabrane. Mali je broj vjernika koji su duboko svjesni da 'biti kršćanin' znači biti pozvan od Boga, biti uzet u službu i poslan u svijet. Ljudi dolaze u Crkvu primiti blagoslov, preporučiti se zagovoru svetaca i Marije, ali se rijetko pitaju o tome što bi bilo, od Boga dano, njihovo poslanje u svijetu.

Bog potiče čovjeka da mu se stavi na raspolaganje. Tako poziva Abrahama na put. Uzima u službu Mojsija. Tako pita proroka Izaiju: 'Koga da pošaljem?', a on to pitanje shvaća kao poziv i poslanje: 'Evo me, mene pošalji!' (Iz 6,8) Tako poziva Petra. Svi oni odgovaraju vjerom na Božji poziv. Razumljivo je i posve ljudski da se Bogu obraćamo za razne potrebe. Ipak, sve te molitvene prošnje podređene su slušanju Božjeg glasa, to jest onome što On želi s nama. Bog treba ljude jer po njima djeluje u svijetu. Mi smo suradnici Božji. Bez ljudske suradnje Bog je nemoćan. Duboko sam uvjeren da je Bog pun različitih inicijativa, ali nema dovoljno onih koji su spremni prihvatiti te inicijative, odnosno, velikodušno i vjerno odgovoriti na Božje poticaje.

Samo maleni broj ljudi dožive poziv Božji s takvom jasnoćom kao što je to opisano u današnjemu evanđelju. Većina ljudi osluškuje iznutra. Katkada to osluškivanje dolazi u obliku misli koje se pojave niotkuda i prostruje našom glavom. Drugi put, osjećamo neko živo poticanje iznutra da se za nešto ili za nekoga založimo. Ili, poziv dolazi u obliku jakoga unutarnjeg nagona: želim i hoću biti to i to. Možda će mnogi od nas priznati da su u mladosti snažno slijedili svoje mladenačke ideale. U dubini srca postojao je zahtjev, želja da se za nešto založimo ili slijedimo neki put. Nešto nas iznutra 'tjera' na akciju.

U euharistijskoj molitvi molimo: "Zahvaljujemo Ti što si nas pozvao da pred Tobom stojimo i Tebi služimo." Zahvaljujemo Bogu što smo primili životno poslanje da ljubav Božju nosimo među

ljude, da svjedočimo blizinu Božju bolesnima i potlačenima, da služimo pomirenju i pravednosti među ljudima.

U današnjem evanđelju Petar pada na koljena i kaže Isusu: 'Idi od mene! Grješan sam čovjek, Gospodine!' U susretu s Božjom moći, spozna je istinu o sebi. Osjeća se malen. Zatečen. Ništa ne potiskuje. Priznaje vlastitu nedostatnost. Isus se uopće ne osvrće na Petrovo priznanje vlastite grješnosti. Ne kaže: 'Oprošteni su ti tvoji grijesi!' Ne kaže: 'Ti si zaista težak slučaj, potraži psihoterapeutsku pomoć!' Ništa od svega toga. Isus kaže: 'Ne boj se! Trebam te. Takav kakav jesi. Odsada ćeš biti ribar ljudskih duša. Nisu mi važni tvoji smiješni biografski problemi. Žuri mi se. Pred nama leži njiva svijeta. Pozvani smo sijati sjeme Kraljevstva Božjega. Ne gledaj na sebe, što će iz tebe postati, nego gledaj na mene, na ono što ja hoću.'

448

Samospoznaja je tek pola posla. Tek prvi korak na putu poboljšanja. Svi smo mi puni proturječnosti i neriješenih pitanja. Hoćemo li zbog toga očajavati? Dignuti ruke od sebe? Odustati od poslanja? Nipošto. Kršćanstvo je *religija poslanja*, a ne religija samousavršavanja (kao budizam). Bog uzima u obzir naše nesavršenosti. I šalje nas da 'na njegovu riječ' bacimo mreže, jer nas treba. Upravo ondje gdje se nalazimo. Isus treba ljude koji su stekli jasnoću o svojoj vjeri i mogu dati snažno svjedočanstvo evanđelja u svijetu.

U svakom euharistijskom slavlju daje nam se Duh Sveti. To je Duh Kristov koji nas čisti i uvježbava za poslanje, usprkos ljudskim slabostima i krhkostima, da budemo znak i sredstvo pomirenja ljudi između sebe i ljudi s Bogom.

6. NEDJELJA KROZ GODINU: *Dvije strane* (Lk 6,17.20-26)

Današnji odlomak o *blaženstvima* jasno pokazuje da Isus nikada nije naviještao neku plitku, jeftinu i površnu radost za sve ljude. Za razliku od Mateja, evanđelist Luka blaženstvima pridodaje i četiri 'jao': 'Jao, vama, bogataši... Jao, vama koji ste sada siti... Jao, vama koji se sada smijete... Jao, vama kad vas svi budu hvalili!'

Luka jasno ističe da se u blaženstvima ne radi samo o 'siromasima u duhu', nego o onima koji su stvarno siromašni u materijalnom smislu, o onima koji trpe svakidašnju glad, o onima koji jadikuju i plaču, o ljudima koji su isključeni i prezreni. Isus oštro kritizira one koji ne vide i zaobilaze ljude

u nevolji. Razotkriva svu lažnost njihova života. To su ljudi koji imaju svoju utjehu, svoja materijalna osiguranja, svoja uživanja u povlaštenom položaju.

Tako dolazimo do središnje teme: *pravednost Božja*. Ljudi se često pitaju: Odakle nejednakost među ljudima? I mnogi prigovaraju Bogu da on pravi razlike i da ne tretira na jednak način sve ljude. Zato Isus u blaženstvima snažno ističe kako će se Bog pobrinuti da se pokaže njegova pravednost. A to konkretno znači: izokretanje dotadašnjih nepravednih odnosa, vjera u božansko upravljanje svijetom. Kao u priči o Lazaru: bogataš koji je bio bešćutan sada trpi, a siromah zadobiva utjehu.

Današnja evanđeoska poruka mora nas dobro uzdrmati, ako ne i zaprepastiti. Pripadamo onom dijelu svijeta koji živi u relativno boljim uvjetima od preostalog dijela čovječanstva koje živi u siromaštvu ili čak u bijedi. U našim se crkvama okupljaju oni koji žive u blagostanju, ali i oni koji žive u oskudnim uvjetima. Mnogi od nas, po svom načinu i filozofiji života, bliži smo onima na koje se odnose Isusova četiri 'jao, vama'. Ako nas današnji evanđeoski tekst uznemiruje, ne bi trebalo na brzinu sebe lažno umiriti, nego izdržati taj nemir koji tjera na razmišljanje i promjenu. Doista, na čijoj smo strani? Na strani blagostanja? Ili na strani siromašnih i obespravljenih? Zamislimo da moramo propovijedati u zajednici vjernika čija većina članova živi na rubu društva, u krajnjoj bijedi, ili su bolesni, nezaposleni i sl. I što bismo im rekli?

Isusov 'jao, vama' upućen je ljudima koji žive leđima okrenuti siromašnima ili čak na njihov račun. Je li tako i u Crkvi? Pridonosimo li kao vjernici kobnom ponoru (jazu) između onih koji imaju (i više nego dovoljno!) i onih kojima i ono najnužnije nedostaje? Rođeni smo i živimo u zemljama relativnog blagostanja. To nije ovisilo o nama. Ali ovisi o nama hoće li nas pogoditi siromaštvo drugih, i veselimo li se samo s radosnima, a izbjegavamo ožalošćene. Nalazimo se na pogrješnoj strani, ako smo na strani bogatih bez siromašnih, na strani onih koji se smiju, a bez onih koji plaču, na strani sitih, a bez onih koji gladuju, na strani uglednih, a bez onih koji nitko ne primjećuje. Na to nas upozoravaju Isusovi oštri 'jao, vama'.

U Crkvi često ljude nižih staleža koji ne pripadaju nekoj finijoj klasi ili koji nisu uspješni, stavljamo sa strane. Tako gubimo dodir s onim privilegiranim mjestom na kojemu je Isus rekao da Ga možemo pronaći (usp. Mt 25). Kada smo stalno

okruženi ljudima koji su uspješni, zaboravljamo kako se nositi sa siromaštvo ljudske situacije.

Što podrazumijevamo pod siromašnim? Jean Vanier, živući svetac današnjice, kaže da je siromašna osoba ona koja se privremeno ili trajno nalazi u stanju slabosti, ovisnosti ili poniženja. To je stanje okarakterizirano kao nedostatak sredstava da se postigne bilo kakav cilj koji bi ta osoba imala. Taj nedostatak sredstava može biti u obliku novca, ali i u obliku odnosa, utjecaja, moći, znanosti, tehnologije, fizičke snage, intelektualnih sredstava. Siromašna osoba nema mogućnosti promijeniti svoje stanje ako joj druga osoba ne pomogne. Isus se ponajprije obraća tim ljudima. Što kaže Isus kada prvi put ulazi u sinagogu i otvara pismo? "Na meni je Duh Gospodnji jer me pomazao. Poslao me da donesem Radosnu vijest siromasima!" Mislim da Crkva i kršćani moraju biti u direktnom kontaktu sa siromašnima kako bi sami mogli biti obraćeni, obraćeni na suosjećanje i solidarno pomaganje.

Unutarnje zajedništvo sa siromašnima, gladnima, žalosnima i prezrenima potiče nas na praksu dijeljenja. To zajedništvo mora imati konkretne posljedice za naš dnevni red i životni stil. Zato ćemo se morati još više međusobno pomagati. A na našem slavlju pouzdanje u Boga se jača. Bog nas poziva za svoj stol, ali ne bez siromašnih. Mi ne slavimo našu euharistiju samo među nama, nego u zajedništvu s bezbrojnim sestrama i braćom širom zemaljske kugle, s bezbrojnim kršćanima koji se nalaze u nevoljama koje ih pritišću.

PRVA KORIZMENA NEDJELJA: *Od čega živimo?* (Lk 4, 1-13)

Kada čujemo riječ 'korizma', najprije pomislimo na odricanje, post, pokoru. No, post ili neko odricanje samo jedan dio korizmenog vremena. Korizmeno vrijeme više je od pokore. Ono je usmjereno na obnovu našega krštenja, na *opažanje duhovne zbilje*, na život koji se živi u snazi Duha Kristova. Na našem kršćanskom putu često se opiremo ili ne obaziremo na poticaje Duha. Često je žar istinske duhovnosti prekriven pepelom svakidašnje rutine, uhodanosti, rastresenosti. Ove prve nedjelje korizme imamo pred očima Isusove kušnje u pustinji kao pitanja upućena nama, kao pomoć pri opažanju naše duhovne stvarnosti, ondje gdje imamo potrebu za obnovom.

Od čega živimo? Da ljudi ne žive samo od kruha, to znamo iz iskustva s djecom. Ona se ne razvijaju ispravno, ako su samo nahranjena. Ona trebaju i našu naklonost, skrb, nježnost, toplinu, osjećaje. Trebaju znakove da su ljubljani i prihvaćeni. I kao odrasli ljudi, imamo potrebu za mnogo toga što je više od puke zdrave prehrane. I za obiteljskim stolom ne živimo samo od onoga što se nalazi u našem tanjuru, nego i od zajedničke obiteljske komunikacije. Trebamo izmjenu, poticaj, priznanje, kritiku, međusobno obogaćenje. Imamo iskustvo s tim da su riječi hrana. Postoji glad za riječima koje nam čine dobro, koje nas jačaju, bodre, uspravljaju kad posrnemo.

Isus u evanđelju govori o riječi Božjoj. On hoće reći: ljudi ne žive samo od dobrih riječi, nego i od toga da dopuste da ih Bog oslovi svojom ljubavlju, utjehom, pouzdanjem. Ne samo tjelesni život može pretrpjeti štetu zbog pogriješne prehrane. I naš duhovni život može biti narušen, ako se živi 'kao da Boga nema'. Ako se zaboravi na Boga, tada odumiru korijeni u dubini našega bića. Ako smo pretežito rastreseni, postajemo površni. Možemo i sami sebe zatrovati kada dopuštamo da u nas uđe sve ono što izaziva (uzrokuje) nepovjerenje i negativnosti, cinizam i društvenu hladnoću, zavist i čak mržnju. Korizma može tako biti odricanje od otrova, ali ona najprije smjera na traganje za onim od čega čovjek stvarno živi i iznutra obnavlja.

Sotona Isusu nudi svu slavu ovoga svijeta, ako je spreman njemu se pokloniti. Ono što se pod tim misli možemo i ovako izraziti: *Što nam je sve važno u životu?* Tako važno, da smo kadri sve drugo staviti po strani, u drugi plan, žrtvovati? Postoji li uopće u životu nešto što nam je tako važno, najvažnije? Ili smo sve stvari u životu relativizirali, i život nam se sastoji u tome da balansiramo između relativno važnih stvari?

Analitičari današnjega društva navode cijeli niz malih i velikih 'bogova' pred kojima se čovjek klanja. I svaki od tih 'bogova' – kao u Isusovim kušnjama – obećava mnogo životne sreće. Najpopularniji moćnik nad ljudima u naše doba zove se *potrošačko društvo* (konzumerizam). Ono obećava sreću u potrazi za uvijek novim i savršenijim proizvodima, pri čemu iza sebe ostavljamo gomile smeća. Jedno drugo moderno božanstvo obećava *kult tijela*, obožavanje vanjske ljepote. Sve to izvrsno analizira francuski filozof Pascal Brukner u knjizi *Bijeda blagostanja*. Govori o ekonomiji kao novoj duhovnosti razvijenog

svijeta. Govori o čovjeku ugašene čovječnosti – svedenome na potrošača, nesposobnog da napravi hijerarhiju svojih pohlepa.

Zašto se toliko mladića i djevojaka podvrgava ponižavajućim i debilnim procedurama *reality-showova* (tipa Big Brother, Farma i sl)? “Svaki dan piški, češka se po nosu, jede i spava! To zavrjeđuje da se smjesta objavi cijelom svijetu... Treba li podsjećati na očitu činjenicu da je vrijednost neke osobe bogatstvo njezinih odnosa s drugim, njezina sposobnost da istka veze svake vrste žrtvom, žarom i uzajamnošću? Da je čovjek velik samo onoliko koliko se može nadmašiti u nečemu većem?” (str. 111.-112.)

452

Potreban je *otpor*, odmak, preuzimanje odgovornosti, smatra on. Potrošačko društvo i potrošački mentalitet ulaze u naš život jer mi to želimo, jer mi na to pristajemo. Moderan je svijet izgubio dušu. Demokracija (sloboda) može umrijeti od rasula vlastitih vrijednosti. Ono čega se kapital pribojava više od ičega jest pitanje: “Čemu?” Biti ‘antikapitalist’ znači ponajprije prestati biti opsjednut kapitalizmom, misliti na drugo. Obrnuti prioritete. Duhovni život umjesto trgovačke groznice. Više vrjednovati dobra što ne ulaze strogo u kategoriju koristi kao što su: ljubav, poezija, kontemplacija, priroda, solidarnost, sve ono što nadilazi čovjeka, što ga uzdiže, oslobađa... “Novac po sebi nije loš, ali strast za novcem je žalosna kad nema kao protutežu druge profinjenije i dragocjenije strasti”, zaključit će Bruckner.

Naša vjera u jednoga, istinitoga i živog Boga može i treba raskrinkati i osloboditi nas od prevare bogova ‘ovoga svijeta’. Što nam je Bog važniji u životu, to mudrije uređujemo, kako se to danas voli reći, naše životne prioritete. Korizma znači i to da otpustimo neke stvari koje u stvari nisu toliko važne koliko smo mi to mislili. Možda je naš najveći izazov živjeti vjernički u društvu koje ne niječe toliko Boga, nego ga jednostavno zaboravilo.

Kod treće kušnje biblijski su stručnjaci nesigurni u pogledu njezina tumačenja. Možda se treća kušnja daje prepoznati u tome da Boga stavljamo na kušnju tako što uspjeh našega života očekujemo kao nešto po sebi razumljivo. Ili u našoj lakoumnosti da će sve to nekako samo od sebe već dobro završiti. Korizma želi dati težinu pitanju o našem životu pred Bogom i s Bogom. Živjeti od svake riječi što izlazi iz Božjih usta znači slušati i poslušati Riječ. Korizma nije samo odricanje od hrane, nego i otvorenost za hranu koja nam pomaže vjerovati, nadati se i ljubiti.

DRUGA KORIZMENA NEDJELJA: *Gora zajedništva i molitve*
(Lk 9, 28-36)

Evandjelje današnje nedjelje pokazuje svoje puno značenje ako ga vidimo u njegovoj cjelini (sveukupnosti). Isus je *na putu* u Jeruzalem. Postupno uvodi svoje učenike u tajnu svoga puta koji vodi kroz patnju i smrt do slave. U tome nam pomaže simboličan jezik kojim se opisuje događaj preobrazbe. Isus je poveo sa sobom trojicu učenika, da steknu iskustvo koje će im kasnije biti dragocjeno na putu koji stoji pred njima.

Brdo. Iz iskustva znamo da uspinjanje na brdo znači napuštanje doline svakidašnjice. Što je veća visina, to je širi pogled. Zadobivamo odmak. Na kraju uspinjanja vidimo ispred sebe predjele (krajolike). Slično je i s ljudima koji su u potrazi za brdom blizine Božje. Bog ne stanuje na brdu. Ne možemo Boga locirati isključivo na neko mjesto. U njemu živimo, krećemo se i jesmo. Zato ga smijemo tražiti u svemu, pogotovo u svakidašnjici. Ipak, važno je katkada zauzeti odmak, odvojiti se od uobičajenog tijeka stvari, prekinuti svoje poslove i 'sjetiti se Boga'.

"I dok se molio, izgled mu se lica izmijenio, a odjeća sjajem zablista." Isus se potpuno predao ljubavi Očevoj. "Ja i Otac jedno smo!" Luka pokušava opisati to neizrecivo iskustvo Božje stvarnosti: Isus je okupan, ispunjen svjetlom. Iskrena molitva izvršava duhovnu i tjelesnu preobrazbu. Učenici žele zaustaviti taj trenutak. *Izgraditi sjenicu.* Takva nastamba, međutim, nije za ljude koji putuju. Koliba se gradi ondje gdje se želi ostati. Na putu čovjek stanuje u šatoru. Ili, kao putnik traži prenočište.

Razgovor s Mojsijem i Ilijom. "Ukazali se u slavi i razgovarali s njime o njegovu Izlasku, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu." Prisjetimo se prizora dvojice učenika na putu u Emaus. Isus im tada tumači da je u Pismu unaprijed naviještena nužnost njegova puta kroz muku do slave. Upravo se o tome ovdje radi. Mojsije i Ilija, koji prebivaju u Božjoj zbilji, pokazuju da poznaju kamo vodi put kojim Isus ide sa svojim učenicima.

Oblak i glas. Oblak je simbol nevidljive blizine Božje. "Pojavi se oblak i zasjeni ih. Ušavši u oblak, oni se prestrašišu." Glas iz oblaka imenuje Isusa: On je izabrani Sin! Glas slično kaže i na početku Isusova puta u prizoru krštenja na Jordanu. I opominje: *Njega slušajte!* Ovaj prizor daje odgovor na odlučujuće pitanje: Je li Isus samo prorok ili *konačna* objava (očitovanje) Boga? Samo jedan od trojice likova je izabran. Izabran je Sin! Mojsije

i Ilija su sluge Božje. Bog je najprije slao sluge, a na kraju šalje svoga Sina (usp. Mk 12, 1-10; Gal 4; Hebr 3).

Šutnja učenika. Još nije došlo vrijeme da učenici postanu svjedoci onoga što su vidjeli. Najprije moraju s Isusom ići do kraja puta. I moraju primiti Duha da bi mogli neustrašivo svjedočiti ono što su doživjeli s Isusom. Svaka nedjelja na našem životnom putu može i treba biti vrijeme u kojemu nam postaje jasno s kim u vjeri putujemo i do kojega cilja nas on želi voditi, da se znamo izdići iznad onoga što nas okupira iz dana u dan, da promotrimo vlastiti život, izoštrimo pogled, otvorimo perspektivu i da uvijek iznova osvijestimo blizinu Božju, da svjetlo preobrazbe zasja na našim licima, da molitva pojača naše zajedništvo s ljudima, bratsko i sestrinsko druženje.

Naše euharistijsko slavlje još nije svršetak puta. Ono je predokus, predsjedaj cilja puta. Put se nastavlja, često kroz uske uličice i tamne doline. Taj put u našu svakidašnjicu osvjetljuje nedjelja. Tko to shvaća, treba nedjelju kao vrijeme provedeno s Isusom.

TREĆA KORIZMENA NEDJELJA: *Bog traži plodove* (Lk 13,1-9)

Tko uzgaja voćke, dobro zna što znači očekivati plodove. Već u Starom zavjetu nalazimo opisano u slici 'stabla koje raste pokraj voda tekućica' ono što Bog očekuje od svoga naroda. Stablo i plodovi, vinogradar i vinograd, sijač i žetva, slike su kojima obiluju biblijski tekstovi.

Novi narod Božji, kojemu je Duh darovan, donosi dobre plodove: "Ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost" (Gal 5,22). Kakvi su doista plodovi krštenika, zajednice vjernika, Crkve u Hrvatskoj? Postoje brojni primjeri u našoj Crkvi gdje Bog, nažalost, na nama i svojoj Crkvi ne nalazi dobre plodove. Često slušamo o tome kako je Crkva zakazala, kako svećenici, vjernici općenito, slabo svjedoče svoju vjeru u životnoj praksi.

Ipak, smatram, da kritika ne smije biti jednostrana. Valja se prisjetiti i pozitivnih primjera. Širenjem kršćanske vjere širila se i društvena odgovornost za siromašne i skrb za bolesne i nemoćne. Današnja socijalna država, sa svim svojim nedostatcima, plod je kršćanske vjere, kao i visoko razvijena medicinska skrb i njega bolesnika. Prve bolničke kuće bile su

u okrilju velikih samostana. I hospiciji za umiruće. Osnivanje karitativnih udruga, organiziranje raznih dobrovoljnih akcija za ugrožene u Trećem svijetu, sve je to potaknulo na razvijanje osjećaja za ljude koji žive u bijedi. Neki su plodovi već otpali sa stabla na kojemu su izvorno izrasli, tako da se danas jedva prepoznaju njihovi kršćanski korijeni. Primjerice, ljudska prava, sloboda, bratstvo i sestrinstvo, jednakost, brak i sl.

Pozitivni primjeri ne smiju nas uljuljati. Postoje, nažalost, i mnogobrojni negativni primjeri koji ukazuju na neplodnost današnjih kršćana. Danas stojimo pred alternativom: *udoban* ili *plodan* život? Mnogi u želji za udobnim životom, za horizontalnim zadovoljstvima, zaboravljaju na plodnost života, na dubinu i vertikalnu života. Često potraga za udobnim životom zapravo znači okretanje leđa onima koji ne mogu sebi priuštiti radostan život. I to je velika kušnja: da se odlučimo za ugodnu neplodnost. Katkada nam je teško spoznati granicu koja dijeli naše posvema opravdane želje za radosnim životom od onoga lošeg zaborava i zatvaranje očiju pred tuđom nevoljom. I tako se neopazice udaljimo od siromašnih i pripadamo krugu onih kojima dobro ide u životu, ili da upotrijebimo poznatu evanđeosku sliku: siromašni Lazar ostade pred vratima!

U današnjem evanđelju čitamo prisposobu o neplodnoj smokvi. Svaki dobar vrtlar postupa onako kako to Isus opisuje. Voćku treba okopati i pognojiti, dati joj vrijeme da donese plodove. To je smisao i korizmenoga hoda do slavlja Uskrsa. I kao pojedinci i kao zajednica preispitujemo sebe što učiniti da naši životi budu plodni, da zračimo pozitivnu energiju oko nas, da kao vjernici pridonosimo boljem i humanijem ozračju u današnjemu društvu. Često mali, sitni plodovi, mogu biti najsladši. Taj put do plodnosti našega života ne postiže se samo snagom volje. Vrtlar se brine za korijene. Njih treba nahraniti. Smisao korizme jest upravo u tome: da se ukorijenimo u ljubavi Božjoj i da tako Božji život u nama raste.

No, to nije sve. Isus komentira neke tragične događaje svoga vremena. Okrutni i bezdušni Pilat pobio je skupinu Galilejca usred hrama i njihovu krv pomiješao s krvlju njihovih žrtava. U Siloamu se srušila kula i ubila osamnaest ljudi. Što o svemu tome reći?

Ovo je jedan od *najtežih* tekstova u Novom zavjetu. Jesu li ti ljudi bili grješniji od drugih zato što su tako stradali? Postoji li 'sud povijesti'? Danas smo skloni tumačiti razne povijesne

dogadaje kao neku vrstu suda. Jesu li, primjerice, teroristički napadi, prirodne katastrofe, epidemije raznih bolesti kazna za našu pohlepu, bezboštvo, nemoralnost? Posljedice naših čina koji nas prate? Jesu li strahote dvaju svjetskih ratova kazna za nevjeru? Upozorava li nas Bog preko takvih događaja upozorava? Jesu li to znakovi skorog kraja?

Isus kaže da su katastrofe 'pokraj nas' signali upozorenja. Poginulima ti signali više nisu od koristi, ali jesu živima. *Znak Božje ljubavi* jest i to da nas *upozori* na posljedice naših čina! To je prilika za obraćenje. U Isusovim riječima može se prepoznati dvostruka strategija Božja: nježna ljubav i ukazivanje na posljedice grješnog stanja. I danas treba imati hrabrosti govoriti otvoreno o posljedicama naših čina!

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA: *Očeva radost*
(Lk 15, 11-32)

Sve tri prispodobe iz 15. poglavlja evanđelja po Luki ističi zajedničku radost i sudjelovanje u slavlju: pastir poziva svoje prijatelje zato što je našao izgublenu ovcu, žena koja je izgubila drahmu poziva svoje susjede, a otac poziva cijelu obitelj, jer kad se ono izgubljeno pronađe, radost se dijeli s drugima.

Čini se da stariji sin većini slušatelja nije simpatičan, iako je on našem spontanom osjećanju vrlo blizak. Ostao je kod oca. Brinuo se za imanje i vraćao se prilično umoran iz polja. Godinama je živio u svakidašnjem vjernom ispunjavanju dužnosti. I sada dolazi brat, onaj koji je otišao svojim putem i nikada se nije brinuo za imanje. Ostavio ga je da se sam brine za oca u starosti. Možda je katkada i pomislio: 'Moj je mlađi brat dobro napravio što je otišao od kuće i predao se životnim pustolovinama.' Možda je u sebi nosio mješavinu gorčine i zavisti prema mlađem bratu. Način na koji otac postupa s mlađim sinom, stariji sin doživljava kao ugrozu. Opravdavanje bijega od svakidašnjih obveza i dužnosti? Oni koji su bili zaduženi za čuvanje postojećeg poretka mogli su u Isusovoj priči prepoznati širenje opasnih ideja.

Stariji sin nije zao. On je solidan, pouzdan momak. Otac mu ne prigovara što se ne želi radovati. Otac izlazi van i mirno s njim priča, traži razumijevanje za njegovu 'ludost', jer upravo tako očevu ponašanje izgleda starijemu sinu. Što nedostaje starijem sinu? Da razumije očevu srce. Očevu ponašanje pri povratku

izgubljenog sina jasno pokazuje kako mu je teško pala odsutnost njegova sina, kako ga je bolio njegov odlazak. Ražalostio. Nije mogao nastaviti živjeti kao da ga nikada nije ni imao. Nije ga mogao istjerati iz svoga srca. Teško mu je padalo radovati se životu bez sina – živjeti s mišlju da ga je izgubio, sa strahom, da ga možda neće više vidjeti živa. Očevo ponašanje možemo ispravno razumjeti samo ako prepoznamo njegovu žalost, a koja se zatim iznenada okrenula u snažnu radost.

Ponašanje oca iz današnje prispodobe pomalo je ‘pretjerano’, neočekivano. Neki ‘normalni’ otac bio bi skroz kiseo. Koji bi otac potrčao u susret sinu koji nije poslušao njegove savjete i pravio gluposti u životu? Uobičajena reakcija u takvim prilikama jest da se neposlušnim sinovima ‘očita lekcija’. Nekako spontano osjećamo da stariji brat ima pravo kada odbija sudjelovati na slavlju.

Nijedan čovjek ne bi imao pravo na takav način govoriti o Bogu. Samo Isus, koji poznaje oca, smije pripovijedati ovu prekrasnu prispodobu o Očevoj ljubavi koja nikada ne prestaje ljubiti ljude. Zato svaki govor o Bogu koji mu pripisuje srdžbu ili razočarenje nad životom koji je stvorio, nije istinit. Kada se život uništava i razara, kada se otuđuje od sebe samoga i gubi se, tada Bog *tuguje*. Ta tuga je način njegove vjernosti. Ta vjernost je ljubav Božja koja nas nikada ne napušta. U takvoj tuzi čeka Bog na povratak ljudi. U njoj je utemeljeno slavlje koje je na nebu, svaki put kada ljudi iz smrti prijeđu u život, iz tuđine opet pronađu put do očeva doma. Tada se i Bog oslobađa svoje žalosti. Zato mora biti slavlje: prsten, sandale i nova haljina, ugojeno tele, glazba i ples.

Ima jedna riječ u Isusovoj priči koja je važna za razumijevanje mlađeg sina. Čuli smo da se otac, koji ga je u daljini opazio, *sažalio* nad njim i potrčao ususret, zagrlio ga. Otac je znao: sin koji se vraća ne treba kaznu. Iako zemaljski očevi upravo kažnjavanjem djetetova ponašanja najčešće daju do znanja da je nedopustivo takvo ponašanje i nedisciplina. No, kod ovog sina stvari stoje drugačije: on dolazi iz tuđine, on je dotakao smrt, on je u sebi trpio, nosi u sebi tugu zbog upropaštena života. *Patnja* ne stoji na početku njegova puta: kada je lakoumno i pomalo zločesto zalupio vrata, i otišao svojim putem. Tek nakon prijeđenog puta, čovjek se sjeti upitati odakle dolazi i gdje pripada, spoznaje kako je duboko pao, osjeti kajanje. I tada mu ne treba osuda i kazna, nego utjeha i prihvaćanje.

Valja primijetiti, doduše, da kod sina ima i pomalo 'računice', da oportunistički razmišlja: kod kuće će mi biti bolje nego u tuđini! Vidljiva je ona vrsta lukavosti koju susrećemo i u prisposobi o nepoštenom, ali 'snalažljivom upravitelju' koji se htio osigurati prije negoli bude otpušten iz službe. Kao što i danas mnoga djeca 'lukavo' koriste roditeljsku ljubav. Ali to je sudbina prave ljubavi: da može biti iskorištena!

Pravednost je važna, pogotovo kada se radi o funkcioniranju društvenog poretka. Međutim, kada se radi o tome da se ljudi i svijet iscijele, tu treba i milosrđe – i to pak ono koje dolazi iz ljubavi, koja tuguju naočigled svega onoga što ne pripada istinskom životu. Upravo o toj istini u Bogu pripovijeda Isus. On je tu istinu prakticirao. Zato je mogao svojim milosrđem i razumijevanjem dotaknuti ljude i potaknuti ih na obraćenje. Prvi kršćani su shvaćali vlastito krštenje kao slavlje u kojemu otac slavi njihovo rađanje na novi život.

Nadalje, prisposoba ističe važnost da se stariji brat uključi u slavlje. U njemu prepoznajemo sve one koji, poput starijeg sina, ne odlaze od kuće (iz Crkve), ali su sumnjičavi i puni nepovjerenja prema 'novoobraćenicima'. Prisposoba je jako aktualna. U Isusovo vrijeme zbivao se sukob između farizeja (koji su smatrali da su vjerni) i carinika i grješnika (koje se smatralo izgubljenima). Kasnije, u povijesti kršćanstva radilo se o odnosu između učenika koji dolaze iz židovstva i onih koji dolaze iz poganstva. U vrijeme progonstva kršćana, između onih koji su podnijeli mučeništvo i onih koji su 'popustili' pritisku rimske vlasti da bi spasili vlastiti život. U naše vrijeme problem se pojavio između onih koji su išli u Crkvu za vrijeme komunizma i onih koji su počeli dolaziti u Crkvu nakon pada komunizma. Svećenici su često znali čuti izjavu i prigovor: 'Kad vidim tko sve sada dolazi na Misu, ne želim više ići u Crkvu!' Kako Isus odgovara na taj problem? Jesu li se ti ljudi doista obratili? Ili je to čisti konformizam, oportunizam, tek političko ili nacionalno obraćenje, ali ne istinsko religiozno obraćenje?

Isus kaže da se treba radovati zbog svakog pojedinca koji se vratio! Zacijelo, euharistijsko slavlje nije površno slavlje i veselje! Ono je istinska radost zbog onih koji su se bili 'izgubili', ali su svim srcem vratili doma i iskreno se obratili. Mi vjerujemo u Boga koji se raduje zbog obraćenje svakog pojedinca. Radost zbog čovjeka koji je pronašao ispravan put u životu. Takav je Isusov Bog.

PETA KORIZMENA: *Bog novoga početka* (Iv 8,1-11)

U prvi mah čini se da ovaj evanđeoski odlomak sadrži u sebi pomalo 'anarhistički' prizvuk. Ako Isus nije osudio ženu koja je zatečena u preljubu, tko ima pravo više bilo koga osuditi? U starini se brakolomstvo (preljub) teško kažnjavalo. Ne želeći Isusa postaviti nasuprot postojećemu zakonu, ovaj se tekst često potiskivao i rijetko se o njemu propovijedalo.

Je li Isus spasio ženu od sigurne smrti? Iz onodobnih židovskih izvora znamo da redovito kazna kamenovanja nije značila ujedno i smrt dotične osobe. Apostol Pavao izvješćuje u 2 Kor 2,25 o tome da je on sam jednom bio kamenovan, što očito nije dovelo do smrti. Kamenovanje kod brakolomstva bijaše prvenstveno gesta proklinjanja (Sir 23, 24-26). Za razliku od današnjeg vremena u kojemu su notorni preljubnici pojavljuju u novinama i mass-medijima i hvale se svojim 'bračnim izletima', u Isusovo vrijeme javno izvrgavanje preljubnice značilo je društvenu smrt, to jest uništen ugled i poštovanje.

Isus ne osuđuje ženu. Sin čovječji nije došao da sudi, nego da spasi. Prema Iv 3, 17: Bog šalje svoga sina "ne da osudi svijet, nego da se svijet po njemu spasi". Slično nalazimo i kod Iv 12,47: "Ja nisam došao suditi svijetu, nego svijet spasiti." I kod Lk 9, 54-55 čitamo: "...Gospodine, hoćeš li da kažemo neka oganj siđe s neba i uništi ih?" No on se okrenu i prekori ih". Doduše, skloni smo preskočiti Isusove riječi upućene preljubnici na kraju prizora: "Idi i ne griješ više!" Činjenica da Isus nikoga ne osuđuje ne znači dopuštenje za nečudorednost, nemoralnost, nego poziv na obraćenje. U Iv 5,14 Isus kaže uzetom koje je ozdravio: "Eto, ozdravio si! Više ne griješi da te što gore ne snađe!"

Opraštajući grijeh i ne osuđujući, Isus otvara mogućnost za novi početak. Ali taj novi početak znači i da se čovjek pokaje i više ne griješi. Da ne upada u stare loše navike. No, Isus ne dijeli nikome 'moralne lekcije'. Ne sudite! Nitko nije bez grijeha. Praštanje i novi početak. Mnoge naše propovijedi pune su moraliziranja, ali najčešće ljude ne taknu. Tek kada čovjek osjeti ljepotu života s Bogom, kada otkrije ljepotu evanđelja, to jest osobno susretne Boga, događa se čudo obraćenja i mijenjanja životnih navika. Napuštanje staroga puta. Rađanje novoga čovjeka.

Svaki dan ljudski sudovi osuđuju na zatvorske kazne zbog raznih nedjela i opačina. Trebamo li i mi osuđivati grješnike?

Današnje evanđelje pruža priliku da se sakrament svete ispovijedi (pomirenja) ispravno razumije. Na osobnoj ispovijedi čovjek sebe ispituje pred svećenikom i pred Bogom, ali prima odrješenje od grijeha. Dakle, današnje evanđelje ne poziva na neku anarhiju 'slobodne ljubavi' ili 'otvorenih brakova', nego na tajnu ispovijedi.

Zacijelo, u povijesti kršćanstva ispovijedanje je imalo svoje dobre i loše strane. Mnogi su povrijeđeni načinom kako ih je svećenik ispovijedao. Nisu osjetili razumijevanje, prihvaćanje, nego su naišli na hladnu osudu, neprimjerenu znatiželju, utjerivanje straha ili pokušaj manipuliranja tuđom krivnjom.

460

Isus poziva na odricanje od 'bacanje kamenja na bližnje'. Ipak, svaki se dan događa, otvoreno ili potajice, da osuđujemo i 'kamenujemo': u obiteljima, u susjedstvu i na poslu, osobito žestoko u sredstvima javnog priopćavanja. Nije sporno da mora postojati zdrava kritika, kako u našem malenom svijetu, tako i u javnom životu. Demokracija živi od kritičkih sučeljavanja. No, 'kamenovanje' (osuđivanje) znači nešto posve drugo. Ljudima se nanosi duševna bol, kako bi se potvrdila vlastita besprijekornost. Isus predlaže alternativu takvom ponašanju. Imamo li snage slijediti ga?